Humanist

30-18
Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. (030) 31 81 45
1 oktober 1975

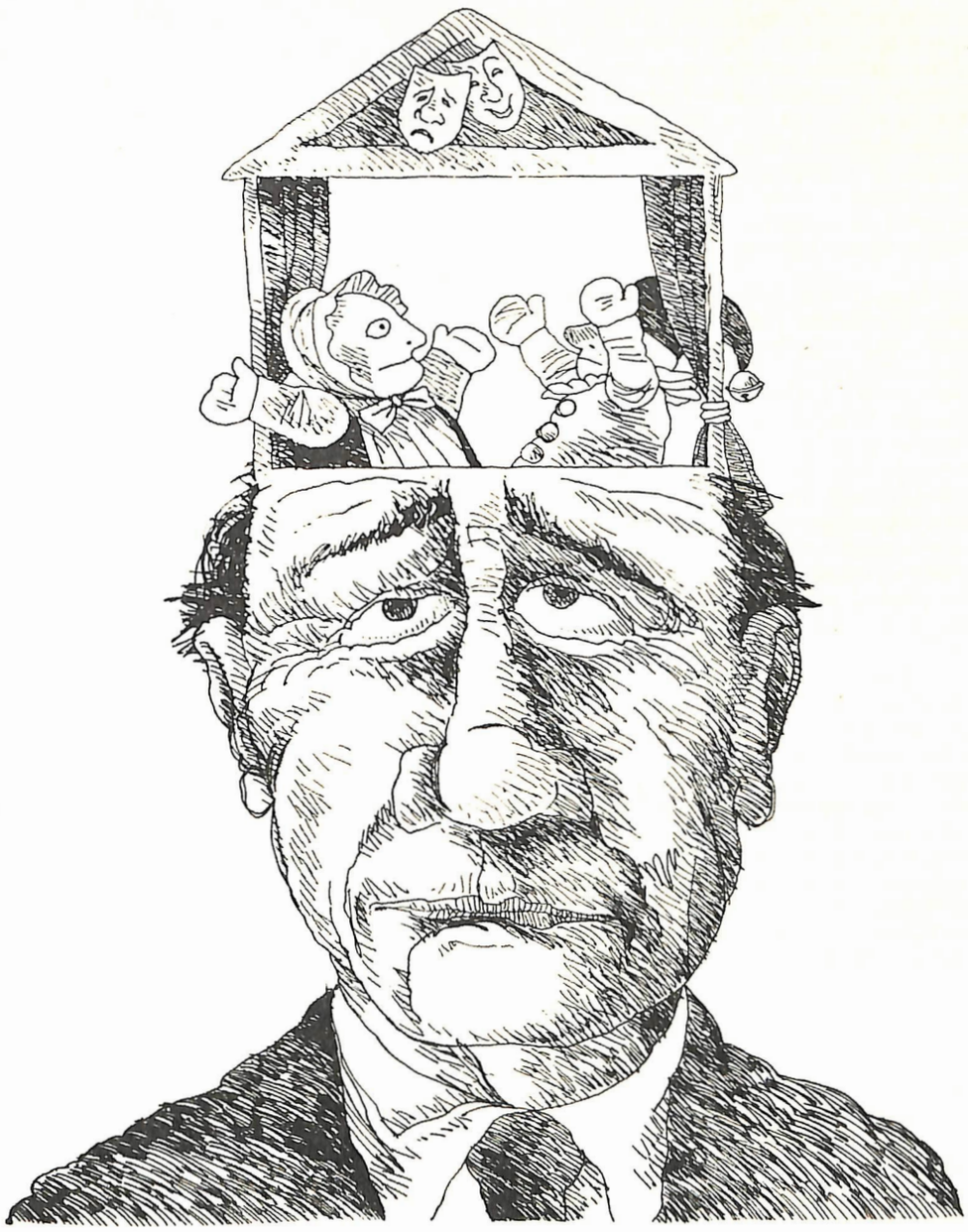

De nieuwe column: een persoonlijke visie op aktuele gebeurtenissen . . .
(tekening Jack Prince uit „Ont-moeten", tijdschrift groepswerk Hum. Verbond, J. W. Brouwerstraat 18, Amsterdam)

Een nieuw jasje

Een nieuw jasje, u ziet het. Als alle nieuwe kleren, het zal even moeten wennen.

Op deze plaats zult u van nu af aan een kolom tekst aantreffen. Hoewel fototo's en tekeningen ook heel veelzeggend kunnen zijn, vonden we dat je in deze tijd toch niet meer kunt aankomen met een pagina-grote illustratie in een blad dat uit slechts vier velletjes bestaat.

Humanist zal meer het karakter van een krant gaan krijgen, met — naar we hopen — heel veel wetenswaardigheden over wat zich binnen de humanistische kring maar ook daarbuiten afspeelt. Op deze plaats het „hoofd-artikel" als je het zo wilt noemen om in de krantensfeer te blijven. Een verbinding tussen die buiten- en binnenwereld, een humanistische visie op een actuele gebeurtenis.

En dat „actueel" moet u dan natuurlijk wel met een korrel zout nemen. We willen geen scherpe politieke analyses, geen betweterige commentaren, niet De Stem van het Verbond.

Wat u wel kunt verwachten: een persoonlijke kijk van een humanist op een onderwerp, waarvan de feitelijkheden al ruimschoots in ons bezit kwamen via radio, televisie, kranten of tijdschriften. Het is meer „tegen iets aankijken" vanuit een bepaald gezichtspunt en „onder de politiek doorkijken", zoals ik eens iemand hoorde zeggen.

Dit blad heette vroeger „Mens en Wereld", de radiopraatjes „Woord van de Week". Het waren geen slechte titels, al klinken ze me nu wat hoogdravend, plechtig in de oren.

Het is wat u hier zult vinden: een beetje mens, een beetje wereld, een woord, een mening om je eigen mening aan te toetsen.

De kolommen zullen afwisselend geschreven worden door een aantal leden van de redactieraad, te weten Rob Tielman, Piet Spigt, Rob van Kamp, Henk Bonger en Casper Vogel.

Ervaren schrijvers. Dat betekent natuurlijk niet dat gast-optreden uitgesloten is.

Aan onderwerpen zullen we geen gebrek hebben. Als ik alleen al denk waarmee ik deze kolom had kunnen vullen! Over afhankelijkheid/onafhankelijkheid naar aanleiding van Suriname, over doodstraf naar aanleiding van de gebeurtenissen in Spanje, over het geheimzinnige gedoe rond de opvolging van Alfrink of misschien wel over de (naar mijn mening) uitzinnige aandacht voor een voetbalster als Cruyff.

En ga zo maar door. Gemiste kansen. Maar aan een nieuw jasje kun je toch niet zomaar voorbij lopen. Vandaar deze introductie en verder, u leest het wel.

Jetske Mijs

In deze humanist:

- Wat brengen de gemeenschappen dit seizoen? Een programma-overzicht van de lezingen en aktiviteiten, samengesteld door Jan de Leede.
- Zondagswet: een open brief van het hoofdbestuur aan de Eerste Kamer.
- Humanistische geestelijke verzorging voor zieken, verpleegden en bejaarden.
  C. v. d. Hulle's inventarisatie en werkplan: er is veel werk aan die winkel.

Hoofdbestuur

Na het congres duurt het altijd even voordat je het nieuwe hoofdbestuur weer kent. Want de vakanties zorgen al gauw voor een onderbroken aanwezigheid van velen. Maar op 29 augustus waren we op twee na weer present en kon het bedrijf volop beginnen.

Een van de eerste punten was de bespreking van een agenda voor de Verbondsraadsvergadering van 27 september. De Raad informeerde naar de stand van zaken met de geestelijke verzorging en met de positie van geestelijk verzorger in zieken- en bejaardenhuizen. Op dit gebied is er langzamerhand heel wat afgerond en dus klaar voor bespreking in de Raad. Op deze hoofdbestuursvergadering werd gesproken over de rechtspositie van de Geestelijk Raadsman in ziekenhuizen. De Centraal Raadsman van der Hulle was hierbij aanwezig. Nog enkele andere stukken en een beroepscode moeten op de volgende vergadering worden behandeld. Daarop aansluitend komen deze stukken dus in de Verbondsraad.

Het schijnt onzeker te zijn of de nieuwe Zondagswet wel door de Eerste Kamer zal worden aanvaard. Zo niet, dan blijft de oude wet gelden en dan kunnen plaatselijke meerderheden voortgaan met het gesloten houden van gemeentelijke voorzieningen voor sport en ontspanning op zondag. Helaas tast een wet die dit gaat verhinderen en al door de Tweede Kamer is aangenomen, het gemeentelijk zelfbestuur aan. Maar als een toevallige meerderheid in feite voor gaat schrijven dat ter plaatse iedereen gangbare dingen moet nalaten omdat men ze zelf na wil laten, terwijl men door anderen niet rechtstreeks wordt geschaad, dan ziet dat er wel wat onverdraagzaam uit. Er gaat dus een brief naar de leden van de Eerste Kamer om aan te dringen op aanvaarding.

De Humanist, het blad dat u op dit ogenblik leest, zal enige wijziging ondergaan. De inkt wordt weer zwart, er komt weer tekst op het voorblad, en zo zijn er nog wel wat uiterlijke zaken. Maar wat voor tekst druk je af op het voorblad? Een editoriaal ligt voor de hand. Hiertoe werd dan ook besloten, en de schrijvers zullen zijn: Bonger, van de Kamp, Spigt, Tielman of Vogel.

De Humanist heeft nu ook een Statuut gekregen, zodat met name de redactrice beter weet waar ze aan toe is. De redactieraad is adviserend, zodat de redacteur rechtstreeks tegenover het hoofdbestuur verantwoordelijk is. Dit laatste was natuurlijk geen doel op zichzelf. De opzet betekent dat de redacteur meer speelruimte houdt, want een verantwoordelijke redactieraad zou zo ongeveer alles tevoren moeten lezen. De zakelijke kant is zoals bij bladen gebruikelijk, van de redactionele gescheiden en berust geheel bij de directeur.

Bij de behandeling klonk er waardering door voor wat de redactrice met de Humanist aan het doen is. Voorts werd wel duidelijk dat zij wat te veel administratief werk erbij heeft. Gezocht wordt naar een mogelijkheid om dit op het Centraal Bureau te laten opvangen. Maar een heel goede oplossing zou ook kunnen zijn wat VRIJWILLIGERS-STEUN UIT AMSTERDAM. Wie weet meldt zich nu wel iemand voor zo'n uur of vier tot zes per week voor correspondentie en administratie!

Het hoofdbestuur deed voorts nog een belangrijke benoeming. Als gevolg hiervan zal mevrouw Ila Schoutsen de betrekking van Vormingsleidster (vacature J. Tsang) bij het Verbond op zich nemen. Van 1 september af is zij al een dag per week aanwezig, en per 1 november vol. Mevrouw Schoutsen had al eerder met ons ecologie-werk meegedaan. Men zal spoedig meer van haar horen, maar hier alvast: Welkom.

Radio & TV

Radio:

5 oktober: aktualiteiten o.a. opening Ed. Douwes Dekkerhuis en Niet-rokers.

12 oktober: aktualiteiten o.a. Botswana en overzicht programma's gemeenschappen.

19 oktober: Verslag van de Socrates-conferentie over „Samenlevingsvormen".

T.V.:

12 oktober: Humanistisch vormingsonderwijs met o.a. Wiebren Koopmans.

humanist

eindredakteur: Jetske Mijs.
Druk: Lumax, Utrecht.
Redaktie-adres: Hum. Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Tel. (030) 31 81 45.
Abonnementsprijs voor niet-leden: ƒ 18,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

Praat-kontaktgroepen

Naar aanleiding van een oproep voor begeleiders van praat- en kontaktgroepen, hebben enkelen gereageerd. Daaronder twee mensen, wier adres niet werd vermeld of onleesbaar was. Zij hebben dan ook geen bericht van ons ontvangen. Willen zij alsnog kontakt opnemen? Postbus 114, Utrecht.
Het gaat om: een heer/vrouw uit de omgeving van Rotterdam, die een brief stuurde vanuit een vakantie-adres in Chaam, opleiding in het maatschapp. werk heeft van dr. A. v. Veen;
een heer/vrouw uit Utrecht.

Zorgeloos middagje

De tweede bejaardenclubmiddag van het seizoen zag ik met een gerust hart tegemoet. Het autovervoer voor de clubleden, die slecht ter been zijn, was geregeld, wat iedere keer weer een opluchting is en ook het programma gaf geen problemen.
Voor ons zouden optreden twee zangeressen, die weliswaar meestal een repertoire hebben, die aan de zoete kant is, maar 't zijn erg aardige dames, met mooie stemmen, die 't enthousiast bregen.
Terwijl mijn vriendin de contributie inde en onze medeleidster Ada alvast de kopjes klaarzette voor de thee in de pauze, ontving ik, zoals gewoonlijk, de mensen in de hal. Er waren een paar nieuwelingen: een echtpaar, een mevrouw met een donkere bril en een half Duits sprekende mevrouw, die een erg afwezige indruk maakte. We zaten deze keer in een andere zaal en door de uitleg, die ik daar telkens weer van geven moest, had ik nèt te laat in de gaten, dat de mevrouw met de donkere bril de twee stenen treetjes niet zag, die naar de garderobe leidden en pardoes voorover die gang indook. Met een hups sprongetje kon ze zich gelukkig nog staande houden, maar ik had angstige visioenen van gebroken polsen en heupen.
Een half uur na 't begin stond de Duitse mevrouw op, mompelde iets onverstaanbaars en verdween. Ada, die haar achterna gelopen was, ontdekte, dat ze er zo beroerd aan toe was, dat ze onmogelijk alleen naar huis kon, zodat Ada met haar meeging.
Het nieuwe echtpaar, zwaar teleurgesteld, omdat er niet geklaverjast werd, was in de pauze plotseling verdwenen.
Inmiddels waren er onder de aanwezigen protesten gerezen tegen de zaal. Die was te klein en te benauwd vonden ze en daar hadden ze gelijk in. Wij vonden deze zaal juist intiemer, dan de grote zaal, waar we anders zaten, maar de mensen waren er hun vertrouwde vaste plaats kwijt en we beloofden, dat we voortaan onze eigen zaal weer zouden vragen.
Zo begon het tweede deel van de middag. Met rode wangen en slaperige blik luisterden we naar de brave herdersliedjes, de gelieven, die elkaar zelf gevlochten bloemenkransen op het hoofd zetten, de lachende muisjes, de vrolijke spinstertjes en de kantklossende vrouwtjes. „Ik heb zin in „Ouwe Taaie"!" fluisterde mijn vriendin, waarop ik het nog benauwder kreeg.
We hadden de deur opengezet voor wat frisse lucht en in de opening verscheen plotseling een jonge moeder met een klein jongetje. Dat jongetje had, zoals later bleek, de laxeerpillen van z'n oma opgegeten en die oma zat bij ons op de club. Wij stuurden haar als de hazen naar 't ziekenhuis en op dat moment, tegen vieren, kwam Ada weer binnen, nogal ontdaan, want de zieke mevrouw was zó slecht, dat ze eigenlijk niet eens alleen thuis kon zijn. „'t Was een grote sof, de hele middag," verzuchtte mijn vriendin na afloop. Ze merkte niet, dat een van de zangeressen vlak achter haar stond en nogal verbaasd keek.

Ans Spigt

Vredesopbouw

Na publikatie van het artikel van P. Krug over „Vredesopbouw" (Humanist 1 september) bereikte ons de mededeling dat het bureau van „Vredesopbouw" inmiddels verhuisd is naar Parkstraat 9 Utrecht, tel. (030) 31 69 25.

De programma's van de gemeenschappen voor het komende jaar

Ze komen weer binnen, bij u en bij ons, de programma's van de gemeenschappen voor het seizoen 1975/1976. De besturen van de gemeenschappen hebben in de afgelopen maanden gewerkt aan het zoeken van onderwerpen en sprekers en het huren van zalen voor bijeenkomsten van het Humanistisch Verbond in de verwachting, dat daar een aantal leden en anderen belangstelling voor zullen hebben. Ter illustratie plaatsen wij een greep uit die programma's in een apart kadertje bij dit artikel. Naast deze bijeenkomsten met een spreker worden in de meeste gemeenschappen één of meer gespreksgroepen gevormd en ook daar bespreekt de gesprekleider op de eerste bijeenkomst met de groep welke onderwerpen er in de komende maanden zullen worden besproken. En tenslotte staat er binnen het aktiviteitenpakket van bezinning en vorming hier en daar een korte kursus op het programma. Daar kunnen we bijvoorbeeld de ontmoetingsgroepen toe rekenen.

Meestal staan er op de programma's van de gemeenschappen nog meer gegevens: Wie zijn er plaatselijk beschikbaar voor geestelijke verzorging en voor zieken- en bejaardenbezoek. Ook dit dienstbetoon van het HV aan de samenleving vraagt de voortdurende zorg van de besturen. Daarmee is de opsomming overigens nog niet volledig: het humanistisch vormingsonderwijs, de vertegenwoordiging namens het HV in besturen en kommissies van andere instellingen en het onderhouden van persoonlijk kontakt met de leden moet zeker ook nog worden genoemd.

Hulp uit Utrecht

Het spreekt vanzelf, dat de plaatselijke besturen voor de uitvoering van hun omvangrijke taak hulp nodig hebben. Die hulp wordt geboden door een (te klein!) groepje funktionarissen, die in dienst zijn van het Humanistisch Verbond. Dat groepje bestaat uit twee vormingswerkers, een centraal geestelijk raadsman, in het Waterweggebied een opbouwwerker en een organisatiesekretaris. En met de vermelding van twee onbezoldigde parttimers is dan alle landelijk beschikbare mankracht genoemd. Vanuit deze groep wordt geprobeerd het plaatselijk werk zo goed mogelijk te ondersteunen. In de eerste plaats met organisatorische adviezen, zowel in de vorm van schriftelijke handleidingen als persoonlijk overleg. Voor het houden van inleidingen zijn sprekers nodig. Er is centraal een sprekerslijst beschikbaar met de namen van mensen, die bereid zijn regelmatig in de gemeenschappen een inleiding te houden. Overigens weten de plaatselijke besturen ook buiten die sprekerslijst om mensen bereid te vinden voor het HV het woord te voeren. Voor gespreksgroepen zijn nodig gespreksleiders en diskussiemateriaal. Over een beperkt aantal onderwerpen is centraal dokumentatiemateriaal beschikbaar. Dat bestaat voor het grootste deel uit volgetypte vellen papier. Je kunt echter ook met ander materiaal erg goed werken in een groep. Daarom zoeken we voortdurend naar illustratiemateriaal (foto's en cartoons), dia-series, films en spelen. We hebben op dit gebied intussen ook reeds het een en ander gevonden.
Voor de uitvoering van het werk in de gemeenschappen zijn mensen nodig. Mensen, die in hun vrije tijd een bepaalde taak op zich nemen. Voor de uitvoering van die taak hebben zij gewoonlijk geen speciale opleiding genoten. Daar moet wel aandacht aan worden besteed, want als je niet weet hoe het werk moet worden aangepakt gaat de lol er gauw af. Begin je er zelfs meestal niet eens aan.
Elke vereniging, die zijn taak serieus neemt, zorgt dan ook voor enige opleiding en begeleiding van zijn kader. Ook het Humanistisch Verbond heeft dit reeds vele jaren op het vaste werkprogramma staan. De uitvoering geschiedt enerzijds in de vorm van de reeds genoemde handleidingen en anderzijds in het houden van werkbesprekingen voor bepaalde groepen vrijwillige kaderleden, indien mogelijk zelfs in de vorm van speciale trainingen.
Zo plegen we enige keren per jaar een serie werkbesprekingen te houden met de leiders en leidsters van gspreksgroepen. De laatste serie hebt u aangekondigd gezien in een vorig nummer van Humanist.
Op twee zaterdagen hebben wij het beschikbare materiaal laten zien en informatie gegeven over een onderwerp, dat nu centraal staat. Regelmatig worden in elk gewest gewestelijke besturenvergaderingen gehouden. Daar wisselen bestuursleden van gemeenschappen ervaringen uit en krijgen informatie over problemen, waar zij mee zitten.
Op overeenkomstige manieren worden programma's aangeboden aan de mensen, die humanistisch vormingsonderwijs geven, medewerken aan de geestelijke verzorging, zieken- en bejaardenbezoek verrichten, enz. enz. Informatie over bepaalde opleidingen, series werkbesprekingen, enz. wordt zoveel mogelijk gepubliceerd in Humanist.

Vele handen zijn nodig

Vele handen maken licht werk. Dat is de enige manier, waarop er in een vereniging, waarin het werk wordt verricht door vrijwilligers kan worden gewerkt. Er zijn niet veel mensen, die na hun normale dagtaak nog een zware taak extra op zich nemen. Soms gaat het daar wel op lijken als ál het werk moet worden gedaan door één of twee mensen. Dat is niet verantwoord tegenover de mensen, die daarmee belast worden, dat is óók niet verantwoord tegenover de verwezenlijking van de doeleinden van het verbond, waar u met uw lidmaatschap achter staat. Daarom doen wij een beroep op u mee te helpen aan de uitvoering van één van de vele taken van het verbond. En als u zelf daartoe niet (meer) in staat bent, kunt u altijd meehelpen met zoeken naar mensen, die wel wat kunnen doen.

Jan de Leede

Een greep uit de **programma's:**

Amersfoort, 13 oktober:
Literaire kring.
Amsterdam, 16 november:
dr. A. Constandse over „Geestelijke (on)vrijheid in Amsterdam in de loop der eeuwen".
Apeldoorn, 21 september:
Garmt Stuiveling over Multatuli.
Bussum, 29 februari:
drs. H. T. Sie Dhian Ho over „Het ontstaan van religie".
Groningen, 14 november:
W. A. Smit over „Alternatieve energie".
Haarlem, 12 oktober:
J. H. Moore over „Humanistische psychologie".
Utrecht, 14 oktober:
mr. M. Rood over „Humanistische aktualiteiten".
Wageningen, 10 december:
Ir. C. J. Cramwinckel-Weeda over „Alternatieve leefvormen".
Zwolle, 2 oktober:
Frans Engel over „Vervreemding".

Beschikbaar dokumentatie-materiaal
voor gespreksgroepen over:

— Humanistische psychologie.
— Humanistische gedachten over opvoeding.
— Vervreemding.
— Humanistisch Perspektief.
— Overlevingsproblematiek.
— De positie van de vrouw in de samenleving.
— Vlucht in verslaving.
— Huwelijk/gezin en alternatieve vormen.
— Euthanasie.
— Humanist en Rekenschap.

Spekers gevraagd

Wij zoeken voortdurend naar mensen, die bereid zijn regionaal of landelijk voor het HV inleidingen met nabespreking te houden over één of meer onderwerpen, waarvoor in het HV belangstelling bestaat.
Wie daar aan wil meewerken wordt verzocht kontakt op te nemen met:
J. de Leede
Speenkruidstraat 71 te Soest.
Tel. 02155 - 1 28 43.

Werkplan van C. van der Holle

Het bijstaan van zieken, verpleegden en bejaarden: belangrijk humanistisch werk

Wie bedenkt dat er in Nederland bijna 300 verpleegtehuizen, meer dan 900 bejaardentehuizen en 200 algemene ziekenhuizen zijn, kan zich voorstellen dat daar een groot aantal mensen vertoeven die wel eens behoefte hebben aan hulp en bijstand. Dat kan ze niet altijd vanuit de instelling worden gegeven: het personeel heeft de handen vol aan praktische bezigheden en is er veelal ook niet voor opgeleid om naar mensen te luisteren, in te gaan op hun problemen. Er ontstond een nieuw werkterrein, dat de wat plechtstatige naam „geestelijke verzorging" kreeg. Naast een legertje dominees en pastores zijn er nu 11 humanistische geestelijke raadslieden in vaste dienst in zieken-, verpleeg- en bejaardenhuizen. Daarnaast zijn een tiental kursisten van het H.O.I. (Humanistisch Opleidings Instituut) met een stage bezig. Om dit belangrijke werk te bevorderen, te coördineren en de raadslieden in hun taak met raad en daad terzijde te staan, werd in 1969 door het h.b. een centraal geestelijk raadsman voor deze functie benoemd in volledige dienst. Helaas liep een en ander niet helemaal zoals men had gehoopt. De centrale raadsman Kees Schonk werd ziek en ging met vervroegd pensioen; er was geen geld voor een opvolger. Ko Pasman nam als vrijwilliger zijn taak over, tot hij elders werd benoemd. Maar sinds kort is er weer een centraal geestelijk raadsman, zij het in part-time dienstverband. Per 1 april werd — zoals u al eerder in Humanist kon lezen — C. J. van der Mulle benoemd.

De afgelopen maanden heeft hij zich beziggehouden met het maken van een inventarisatie en een werkplan. Er zijn nogal wat problemen waar van der Mulle zich over zal moeten buigen. De rechtspositie van de raadslieden is daar één van; het kwam op het congres in Eindhoven al ter sprake; er wordt hard aan een oplossing gewerkt. Om inzicht te krijgen in de achtergronden van dit veelomvattende en belangrijke werk nemen we enkele (bewerkte) passages uit het rapport van van der Mulle hieronder over:

Rechtspositie

In de meeste gevallen zijn de geestelijke raadslieden in dienst van de instelling. Sommigen zijn in dienst bij een ter plaatse bestaande Stichting voor Geestelijke Verzorging. Beide situaties scheppen voor het Humanistisch Verbond geen problemen. Anders is het wanneer een dergelijk dienstverband niet mogelijk is. Voorzitter Rood heeft uitdrukkelijk gesteld dat het H.V. geen raadslieden uit dit werkveld in dienst kan nemen, omdat de daaruit voortvloeiende financiële risico's niet door het Verbond gedragen kunnen worden. Dit betekent, dat in voorkomende gevallen op vergoedingsbasis wordt gewerkt, waardoor een ongelijkheid in rechtspositie ontstaat.
De salariëring van de geestelijke raadslieden geschiedt veelal volgens de richtlijnen van de Nationale Ziekenhuisraad. Volgens die richtlijnen gaat men op het ogenblik uit van 1 geestelijke verzorger per 150-250 patiënten. Het beschikbare budget wordt eerst onder de al werkzame pastores verdeeld. Wanneer het budget nog ruimte heeft, gebeurt het wel dat dit resterende bedrag voor de humanistische geestelijke verzorging wordt bestemd. Bij fusies van ziekenhuizen ligt de situatie iets gunstiger. Hoewel steeds weer blijkt dat als de geïntegreerde geestelijke verzorging wordt ingebouwd, het aandeel van de humanisten bevochten moet worden.

Uit Beroepskode humanistische raadslieden, door de Taakgroep Geestelijke Vorming en Verzorging opgesteld door de Verbondsraadsvergaderingen van 27 september 1975.

Humanistisch raadswerk (humanistische geestelijke verzorging) bestaat in een zodanige begeleiding van enkelingen of groepen, dat daardoor in hen krachten geaktiveerd worden die hen in staat stellen zoveel mogelijk zelfstandig een levensvisie te vormen, waardoor zij samenhang in hun levenservaringen kunnen ontdekken en aldus hun levensproblemen beter kunnen hanteren.
Het humanistische van dit werk bestaat daarin dat de raadsman het verricht op grond vanuit zijn humanistische overtuiging en in een humanistische sfeer, op grondslag van een mensbeeld dat gekenmerkt wordt door de ideeën van natuurlijkheid, verbondenheid, verwantschap (gelijkheid), keuze-vrijheid en redelijkheid, in een kader van verdraagzaamheid, gelijkberechtigdheid en verantwoordelijkheid.

Diensten

De humanistische geestelijke verzorging gaat niet uit van „claimen" van kliënten. Zij stelt haar diensten beschikbaar aan hen die daar gebruik van willen maken.
Het wil bovendien een bijdrage leveren aan het geestelijk klimaat binnen de betrokken instelling. In de praktijk blijkt dat de bijdrage van onze verzorging meestal tot slechts 1/6 wordt gereduceerd. Vooralsnog lijkt dit het meest haalbare compromis te zijn. Een en ander heeft tot gevolg dat er vooral veel parttime functies beschikbaar komen. De bezetting van deze plaatsen geeft praktische problemen, want er kunnen bijna alleen kandidaten geplaatst worden die ook op andere manier in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Het uitgebreide aantal geestelijke raadslieden dat nodig zal zijn, zal in de meeste gevallen in staat en bereid moeten zijn een parttime functie te aanvaarden. Deze situatie geldt voor zieken- en verpleegtehuizen en is ongeveer vergelijkbaar voor de bejaardentehuizen.

Uitbreiden

De recente gegevens tonen aan dat een groot deel van het werkveld nog braak ligt. Om de uitbreiding van de geestelijke verzorging in deze en andere instellingen te bevorderen, gaan mijn gedachten in de richting van het vormen van regionale of plaatselijke werkgroepen. De gemeenschappen hebben hierbij een eigen, wezenlijke bijdrage te leveren. Zij kunnen dit werk initiëren en bevorderen. Het centraal apparaat verzorgt de ondersteuning, de begeleiding en tevens de benoeming van de raadslieden. Het ligt in mijn bedoeling elk nieuw initiatief ter plaatse in overleg met de gemeenschapsbesturen te nemen.
Om een adekwate geestelijke verzorging in de ziekenhuizen, verpleeg- en bejaardentehuizen te bereiken zal er een nauw samenspel moeten komen met de plaatselijke geestelijke verzorging. De geïnstitutionaliseerde geestelijke verzorging houdt namelijk niet op bij de uitgang van de instelling. Dit werkveld is zeer gebaat bij een goede plaatselijke geestelijke verzorging. In een bespreking met een delegatie van het bestuur van de gemeenschap Amsterdam kwam deze problematiek duidelijk naar voren. De wijze waarop deze relatie tot stand kan gaan komen vraagt verdere doordenking.

Zieken- en bejaardenbezoek

Dit zinvolle werk kan mijns inziens alleen maar goed gedaan worden als een goede begeleiding wordt geboden. In november 1974 is op initiatief van de begeleidingskommissie een landelijke bijeenkomst in Utrecht gehouden, waar een geweldige opkomst was.
Minstens tweemaal per jaar zou zo'n bijeenkomst — die inspirerend werkt — gehouden moeten worden.
De geestelijke verzorging op dit terrein biedt aan het Humanistisch Verbond een mogelijkheid om zijn dienstverlening drastisch uit te breiden. Deze uitbreiding is alleen verantwoord als er een optimale begeleiding aanwezig is. Voor de begeleiding is echter maar een beperkt budget beschikbaar.

Werkplan

De volgende aspekten vragen het eerst om aandacht:

1. werkbegeleiding van de reeds in dienst zijnde geestelijk verzorgers, door gezamenlijke, maandelijkse besprekingen; daarnaast moet er gelegenheid zijn voor individuele begeleiding;
2. in overleg met het H.O.I. de stage vorm en struktuur geven;
3. het werven en benoemen van raadslieden;
4. het vormen en begeleiden van plaatselijke werkgroepen voor de uitbreiding van het werk;
5. in eigen kring — met name bij die mensen die namens het Humanistisch Verbond in besturen van ziekenhuizen, verpleeg- en bejaardentehuizen zitting hebben — de noodzaak van humanistische geestelijke verzorging onder de aandacht brengen;
6. aandacht schenken aan de mogelijkheid tot financiering van de begeleiding via overheadskosten;

Een inspirerend voorbeeld

Ze was al één keer met de Rode Kruisboot meegeweest, had, min of meer overweldigd door al dat in het verborgene gedragen leed, de tocht meegemaakt.

Zelf aan het begin van invaliditeit, was ze al vroegtijdig in een bejaardencentrum terechtgekomen, na een leven van hard werken op een fabriek, waar ze voor de meisjes een grote steun was.

Het middenstandsmilieu, waaruit ze stamt, was zeer gekant tegen haar fabriekswerk, maar haar onafhankelijke, strijdbare natuur verkoos dit werk boven thuis blijven.

Wegens haar zwakke gezondheid werd ze enige jaren eerder gepensioneerd en toen begon ze te lezen, hierdoor trachtend het in haar jeugd „genoten" lager onderwijs aan te vullen.
En toen ging ze voor de twééde keer mee met de „Henri Dunant". Voorbereid nu op veel menselijke ellende, kon ze zich positief opstellen. Wat dat in haar geval betekende? B.v. dat ze zich ergerde (ze is strijdbaar, zie boven) aan het feit, dat er alleen maar christelijke liederen werden gezongen en dat de geestelijke verzorging uitsluitend in handen was van een dominee, met wie ze overigens best kon opschieten.

Ze ging eens op informatie uit onder de patiënten en toen bleek, dat meer dan de helft buitenkerkelijk was, hetgeen haar de moed gaf, te vragen, of ze haar lievelingslied mocht zingen. Natuurlijk! En daar stond ze toen en zong, aarzelend gesteund door enkele mede-patiënten, „Morgenrood".

Ze liet het echter niet bij deze „stunt", maar vroeg aan degene, belast met de organisatie van deze tochten, of er ook niet eens een humanist als geestelijk verzorger mee zou kunnen.
Het antwoord was, dat dit door de humanisten nog nooit was voorgesteld, maar dat — indien het verzoek gedaan zou worden — dit natuurlijk in overweging genomen zou worden. E.e.a. is inmiddels onder de aandacht van het hoofd G.V. ziekenhuizen gebracht en misschien zien we in de naaste toekomst wel eens een humanist(e) met de „Henri Dunant" meevaren.

Dit — waar gebeurde — verhaaltje werd u verteld, om te demonstreren, dat zelfs als men zich tot de „gehandicapten" moet rekenen en in een bejaardenhuis woont, men nog kan meedenken en meeleven met de maatschappij en zich creatief kan opstellen.

J. C. H. - K.

Het gevoel „iets te willen doen"

Binnenkort start training individuele hulpverlening in Leiden, A'dam + Den Haag.
Naast de professionele hulpverlening blijkt er steeds meer behoefte aan vrijwilligerswerk en geestelijke verzorging. Niet alleen omdat er voortdurend een tekort bestaat aan beroepskrachten, maar ook omdat steeds meer mensen zelf het gevoel hebben „iets te willen doen". Het wordt steeds duidelijker, dat deze, vaak sterk-gemotiveerde vrijwilligers een waardevolle aanvulling kunnen geven op het werk van beroepskrachten. Met goede wil alleen komt men wel een eind, maar het is niet voldoende. Een goede opleiding is nodig, aangepast aan de problematiek, waarmee een vrijwillige hulpverlener in aanraking komt.
Deze maand starten er trainingen, van 14 avonden, verdeeld in twee blokken van 7 avonden.
Hoewel de training is opgezet voor vrijwillige werkers in de hulpverlening en geestelijke verzorging, staat ze open voor iedereen. Goed kunnen luisteren en goed kunnen invoelen is voor iedereen — in welke situatie dan ook — van veel belang.
Onder meer wordt aandacht besteed aan: leren luisteren en invoeloefeningen, rollenspelen, kennis van de sociale kaart (— doorverwijsadressen —), en literatuurstudie.
Wie belangstelling heeft kan zich nog aanmelden: Stationsweg 28, Leiden, Centrum voor Vrijwillige Hulpverlening. Tel.: 071 121341.
Schriftelijke informatie sturen wij u gaarne toe: H. Verbond, postbus 114, Utrecht.

OPEN BRIEF

Van het Hoofdbestuur Humanistisch Verbond OPEN BRIEF aan de Eerste Kamer over het wetsontwerp tot wijziging van art. 7 van de ZONDAGSWET.

Wij doen een dringend beroep op u dit wetsontwerp, dat u op 9 september a.s. zult behandelen, te aanvaarden.
Volgens de huidige zondagswet mogen gemeentelijke verordeningen geen verbodsbepalingen inhouden omtrent sportbeoefening of andere vormen van ontspanning op zondag. Het wetsontwerp beoogt buiten twijfel te stellen, dat ook gemeentelijke sportfaciliteiten op grond van zondagsrust of -heiliging op zondag niet gesloten mogen worden. Vooral t.a.v. zwembaden heeft het op zondag gesloten zouden daarvan enkele jaren geleden tot onrust (zwembadkraken) aanleiding gegeven.
De opvatting over dit wetsontwerp hangt af van het feit of men dit gouvernementeel beschouwt, d.w.z. vanuit het standpunt van de bestuurder, dan wel vanuit het standpunt van de bestuurde. Vanuit dit laatste standpunt gezien laat de strekking van de huidige wet geen enkele twijfel: volgens de toenmalige memorie van toelichting meende de regering, dat sport en andere lichaamsbeweging in de open lucht voor velen gevoeglijk een levensbehoefte mag heten en dat dus deze vormen van ontspanning ook door de gemeenteraad ongemoeid dienden te worden gelaten. Vanuit .het standpunt van de mens, de recreant, is het toch volstrekt onaannemelijk, dat dit niet zou gelden als het inrichtingen betreft die eigendom zijn van de overheid. Het laat de recreant immers onverschillig wie de eigenaar is.
Vanuit dit standpunt is het wetsontwerp dus iets anders dan het opvullen van een lacune in de huidige wetstekst zonder aan de strekking van de wet iets te veranderen.

Maar al ware dit anders, het komt het Verbond onaanvaardbaar voor, dat heden ten dage in onze pluriforme maatschappij een overheid, ook de meerderheid van een gekozen vertegenwoordigend lichaam, op godsdienstige gronden andersdenkenden zou beletten de zondag door te brengen op een door hen gewenste wijze. Uiteraard geldt hier de beperking van inbreuk op de rechten en vrijheden van anderen, maar bij normale sportbeoefening of recreatie is daar geen sprake van.

Vanuit gouvernementeel standpunt de letter van de huidige wet beschouwend, zou men kunnen stellen, dat de wet slechts wil verhinderen dat een gemeentebestuur de wil van derden doorkruist om op zondag b.v. een zwembad of sportterrein ter beschikking te stellen. Zomin een particulier door deze wet gedwongen kan worden zijn faciliteiten geopend te houden, zomin zou het gemeentebestuur dat met gemeentelijke accommodatie behoeven te doen. Het nieuwe wetsontwerp zou dus verder strekken dan de oude wet en op dit punt de gemeentelijke autonomie beperken, iets dat volgens het H.V. in het algemeen ongewenst is.
Het standpunt vanuit de mens leidt dus zonder meer tot aanvaarden van het wetsontwerp, het gouvernementele standpunt vraagt om afwegen van het belang van de individuele vrijheid en het welzijn van de mens, zij het een lokale minderheid, tegen dat van de gemeentelijke autonomie.

Het Humanistisch Verbond stelt zich, zoals steeds, op het standpunt „vanuit de mens". Immers de overheid is er voor de burger, en niet omgekeerd. Maar zelfs de belangenafweging, die het gouvernementele standpunt vraagt, zou volgens het Humanistisch Verbond nog in het voordeel van de vrijheid en het welzijn van de burger, ook al is het een minderheid, moeten worden beslist.

(slot van pag. 4)

7. relaties onderhouden met plaatselijke geestelijke verzorging en het bestaande zieken- en bejaardenbezoek;
8. kontakt onderhouden met de humanistische vertegenwoordiging in de kommissie voor geestelijke verzorging van de Nationale Ziekenhuisraad (C. H. Schonk) en het college van advies en bijstand inzake levensbeschouwelijke aangelegenheden (mevrouw Blom).

Nu ook vormingsonderwijs in Den Haag

In de raadsvergadering van de gemeenteraad van 's-Gravenhage, gehouden op 23 juni 1975, is besloten dat de „Verordening subsidiëring godsdienstonderwijs" met ingang van 1 augustus 1975 veranderd is in een „Verordening subsidiëring godsdienst- en vormingsonderwijs".
Hiermede is ook in Den Haag een regeling tot stand gekomen waarbij niet alléén aan kerken en kerkelijke verenigingen het recht wordt gegeven godsdienstonderwijs op de openbare lagere scholen te geven, met subsidie van de gemeente.

Van nu af kan namens en uitgaande van het Humanistisch Verbond vormingsonderwijs op openbare lagere scholen worden gegeven, met subsidie van de gemeente.
Men begint op kleine schaal aan 3 van de 60 openbare lagere scholen in Den Haag. Waarom zo bescheiden? Dat is heel eenvoudig te verklaren: In heel Den Haag is slechts 1 vormingsleidster die dit werk (naast het werk voor haar gezin) kan en wil doen.

Uitbreiding is dringend nodig. Inlichtingen 070 - 463728, 070 - 253378 of bij Wieberen Koopmans, postbus 114, Utrecht.

Almelo: Twee goede bekenden overleden

Op 21 juni j.l. overleed Mej. Dr. H. E. Heimans, op 83-jarige leeftijd. Gedurende vele jaren verzorgde zij het Humanistisch Vormingsonderwijs voor leerlingen van het Erasmus-lyceum.
Voorts is Ir. W. H. E. van Gelder op 79-jarige leeftijd overleden. Voor het Verbond is dhr. van Gelder jarenlang actief geweest als humanistisch studentenraadsman aan de Technische Hogeschool Twente. Zijn activiteiten waren echter niet daartoe beperkt. Hij had een ruime belangstelling, waarvan ook wij in het Verbond hebben mogen profiteren; menigeen zal zich nog zijn inleiding over het rapport aan de Club van Rome herinneren!

Miniatuur

De gemeenschap Den Haag, Voorburg, Rijswijk stuurden hun leden dit jaar bij het openen van het nieuwe seizoen een verkleinde uitgave van „Uitgangspunten en doeleinden van het Hum. Verbond" door P. Spigt, toe. Een handzaam formaat om altijd bij je te hebben en/of anderen ter inzage te geven.

Najaarsweekeind

Het week-einde dat ieder najaar door het gewest Noord-Holland wordt georganiseerd, vindt ditmaal plaats in „De Vluchtheuvel", Loudelsweg 34 te Bergen, op **18 en 19 oktober a.s.** Inlichtingen sekretariaat: Alb. Agnesstraat 16, Alkmaar.

Benoemingen

Als vertegenwoordiger van het Hum. Verbond in de werkgroep pastores aan de T.H. van Twente is benoemd drs. L. Reerink.

Als opvolgster van Jack Tsang, die naar Rotterdam gaat, is benoemd drs. Ila Schoutsen. Zij zal met ingang van 1 oktober de centrale figuur zijn voor het vormingswerk.

Aktief voor HIVOS in Koog aan de Zaan

In Koog aan de Zaan hebben Mery en Hans Metsch en anderen zich geweldig ingespannen om geld bijeen te krijgen voor een projekt van Hivos. Maar liefst *f* 1543,– werd opgehaald, bestemd voor het dorp Serowe in Botswana. Aan de collecte – die van 11 tot 17 augustus werd gehouden – ging veel stencilwerk vooraf om de mensen informatie te geven en warm te maken voor het geven van geld voor hun medemensen in Botswana.

RODE KRUIS
ZIEKENHUIS
BEVERWIJK

zoekt een

PASTOR

Enkele taakaspekten van deze funktionaris:

— de pastor is beschikbaar voor alle patiënten en medewerkers die kontakt met hem op prijs stellen, ongeacht of zij bij een kerk zijn aangesloten en ongeacht hun geloofsovertuiging

— indien dit gewenst is of indien de pastor dit nuttig acht, zal hij ook kontakt hebben met familieleden van de patiënten

— de pastor zal aandacht besteden aan de begeleiding van terminale patiënten en ook het personeel coachen bij deze begeleiding

— de pastor is lid van de medische staf

— de pastor brengt regelmatig aan de direktie, c.q. de direkteur-geneesheer verslag uit van zijn ervaringen en werkzaamheden

— de pastor zal kontakten onderhouden met de Raad van Kerken te Beverwijk

Het Rode Kruis Ziekenhuis is een algemeen ziekenhuis met 269 bedden en meer dan 400 werknemers. Het ziekenhuis heeft een brandwondencentrum.

Salariëring volgens de richtlijnen van het kollege voor arbeidszaken van de Nationale Ziekenhuisraad.

Sollicitaties te richten aan de direktie van het Rode Kruis Ziekenhuis, Vondellaan 13, Beverwijk

Doorzicht en uitzicht

In de Humanist van 1-15 aug. jl. publiceert ons H.B.-lid P. Spigt een „tussentijdse balans" van de resultaten van twee jaar „Humanistisch Perspectief".
Daaruit blijkt allereerst dat het hoofdbestuur aan het congres – in 1973 gehouden – een voortreffelijk voorstel voorlegde, nl. om aan een nieuwe beginselverklaring een strijdprogram toe te voegen, dat de naam kreeg van „Humanistisch Perspectief".
Reeds de titel van Spigts artikel is kenmerkend voor dit strijdprogram: „Humanistisch Perspectief is nooit voltooid en het mag ook nooit verouderen." In genoemd artikel worden duidelijk oorsprong en bijbedoelingen uiteengezet, waarna een waarschijnlijk niet compleet resumé volgt „wat is er gebeurd in twee jaar?"
De korte opsomming van een aantal belangrijke punten is indrukwekkend. Om één punt te noemen: de gehele opzet en uitwerking van de milieuproblematiek (alle voorbereiding via radio en t.v., in de pers, ook in de Humanist en Rekenschap, de voorafgaande openbare vergaderingen in meerdere steden, met als voorlopige afsluiting het symposium te Rotterdam) kan alleen maar respect oproepen voor zoveel en zulk een grootse activiteit.
In genoemd artikel wordt echter niet alleen gememoreerd „wat is er gebeurd?", er worden ook nieuwe problemen genoemd, waarmee „Humanistisch Perspectief" bezig is of zich binnenkort bezig gaat houden.
Eén daarvan is: „Humanisme en Arbeid". Bij het nogmaals doorlezen van het bestaande rapport (destijds op initiatief van Th. Polet tot stand gekomen) zal men bemerken hoe snel – ook op dit terrein – alles bezig is te veranderen.
Het is de bedoeling om in ons tijdschrift „Rekenschap" een diepgaande gedachtenwisseling over dit vraagstuk op te zetten. En zoals het symposium te Rotterdam sprak over „verantwoord consumeren" zal bij het denkwerk over „Humanisme en Arbeid" niet kunnen ontbreken „verantwoord produceren".
Aan het slot van het artikel stelt P. Spigt de vraag: „Doen de gemeenschappen niet mee?"
Het is te hopen dat de gemeenschappen suggesties geven, formules bedenken, uittreksels uit de pers, uit vaktijdschriften, citaten uit boeken bespreken en de resultaten van de discussies hierover doorgeven aan Utrecht.

Amstelveen, D.d'Angremond

Uitvaartbegeleiding

Een brief over uitvaartbegeleiding in Humanist van 1 september, lokte veel reakties uit. Hieronder een overzicht van deze (bekorte) brieven:

„Gezien de ervaringen in de gem. Groningen lijkt het ons niet voldoende voor dit werk met een of twee man-vrouw te volstaan. Hier fungeert sinds enkele jaren een commissie van ongeveer 8 leden, met een centraal adres. Deze verdeelt de aanvragen, waarbij de praktijk heeft geleerd dat men – gezien de urgentie van ieder geval – over een groep „begeleiders" moet beschikken om nimmer negatief te hoeven antwoordden. Dat laatste mag nl. o.i. niet voorkomen. Het aantal aanvragen neemt toe naarmate de door ons geboden mogelijkheid meer bekendheid krijgt: de laatste drie maanden deed men elf maal een beroep op ons. Door het onderling uitwisselen van ervaringen, hebben we een vorm gevonden, die – steeds aangepast aan het bijzondere van elk geval – blijkbaar gewaardeerd wordt."

S. Bouma, Paterswolde

„Met instemming heb ik de brief van J. C. Thomasze in Humanist van 1 september gelezen. Bij ervaring is mij gebleken dat er voor het HV in deze wel een taak ligt en getracht moet worden daarin zo goed mogelijk te voorzien. Ik ben met hem eens dat in iedere gemeenschap één of twee mensen zouden moeten zijn, die in voorkomende gevallen uitvaartbegeleiding op zich zouden kunnen nemen. Men zou dat in de gemeenschappen eens moeten nagaan. Wanneer dat niet lukken zou, valt te overwegen te komen tot rayon-voorziening, opdat dan toch eventuele hulp geboden kan worden. De enkele keren die ik voor het HV in mijn naaste omgeving aan uitvaartbegeleiding heb gedaan is mij opgevallen, dat medeleven en een eenvoudig gesproken woord, een belangrijke factor is het te doen en aan verbreiding van humanistische gedachten kan bijdragen. Het heeft alle zin er in gemeenschappen over te gaan denken."

Drachten, T. Hoekstra

„Gedurende een paar jaar heb ik dit werk zelf mogen doen in de provincie Drente, waar dit evenals in Friesland en Groningen gecoördineerd was opgezet. Hieraan werd een beperkte bekendheid gegeven wat tot een vrij regelmatig aanvraagpatroon leidde, zij het van bescheiden omvang.
Wat het karakter van dit werk aangaat zou ik willen stellen dat je bij uitvaartbegeleiding je medemens in een vaak benauwend enge persoonlijke situatie aantreft zo niet in een ontredderde toestand.
In buitenkerkelijke kring ontbreekt heel dikwijls iemand die een begeleidend woord kan spreken. En „als een hond onder de grond stoppen" (een dikwijls vernomen argument) wil en kan men de overledene ook niet.
Het is een moeilijk te beschrijven diep menselijke beleving te mogen ervaren wat je in zo'n situatie voor de betrokkenen kunt betekenen.
Welnu, wat kan ons Verbond in deze doen?
Het is een bekend feit dat veel van onze leden de 65 gepasseerd zijn en dus over vrije tijd beschikken. Ook wordt ons vaak verweten een wat intellektuele klub te zijn. Ik meen dat er heel wat leden zullen zijn die dit werk heel best aankunnen. 't Is gewoon menselijk meevoelen laten blijken.
Bij een beetje goede organisatie is dit niet moeilijk en zou aan veel meer aanvragen kunnen worden voldaan.
Een verdere uitbouw van de humanistische uitvaartbegeleiding kan ik dan ook uit ervaring geheel achter staan."

Haarlem, Piet Blauw

Vrijwillige dood

De reactie van de 22-jarige jongeman sprak mij erg aan. Door het grote taboe dat op zelfdoding rust heeft bijna niemand de gelegenheid in contact te komen met „lotgenoten" of begripvolle buitenstaanders. We leggen onze normen aan en vinden iedereen „raar" die anders denkt.
We gaan in onze betutteling zo ver dat we menen het recht te hebben hen terug te roepen die op grond van lichamelijk of geestelijk lijden vrijwillig hun leven willen (laten) beëindigen, zij zijn gedoemd tot vele malen stervem.
Waarom kunnen we de zelfdoding niet positief waarderen? Waarom is iemand die in oorlogstijd zijn leven vrijwillig opoffert om zichzelf en anderen leed te besparen een held en hij die dat in vredestijd doet een lafaard?
Dit is geen pleidooi voor lichtvaardig uitstappen, maar ik weiger mensen een etiket op te plakken omdat ze het leven niet „als een geschenk" aanvaarden.
Het doodsverlangen is niet altijd een ziekelijk verlangen. Het niet willen praten over de dood is dat eerder. Zelfdoding is terecht niet strafbaar, hulp bij zelfdoding wel. We zijn snel geneigd te denken: als iemand per se wil, dan lukt het wel" maar wie weet hoe dat kan op een menselijke manier? En wie is bereid zijn kennis van de middelen tot zelfdoding door te geven?
Zeer velen worstelen mt grote problemen. Weinigen treffen een gewillig oor en praktisch niemand vindt een helpende hand.
Vinkege, K. Sybrandy-Alberda,
mede-oprichtster van de Ned. Ver.
voor Vrijwillige Euthanasie.

Redaktie-noot: De Ver. voor Vrijwillige Euthanasie is gevestigd: Espoortstraat 1, Enschede. Postbus 566. Telefoon 053 - 313135. Lidmaatschap ƒ 10,— per jaar.

Voorbeeld van een nog weinig voorkomende advertentie:

Mijn lieve zoon, onze lieve broer,
EVERT LUKAS
geboren 28 mei 1956
heeft op 20 juni 1975 zijn leven beëindigd.
Met eerbied hebben wij dit aanvaard.
L.
M.
Postadres:
GEEN BEZOEK
De crematie heeft in stilte plaatsgevonden.

Grondstoffenschaarste

Bij de Voorlichtingsdienst Ontwikkelingssamenwerking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Herengracht 3A, Den Haag is (gratis) aan te vragen de brochure „Grondstoffen, schaarste en verdeling". Behandeling van de grondstoffenproblemen en de vestiging van een nieuwe economische orde, zoals voorgesteld op de Zesde Speciale Zitting van de Algemene vergadering van de V.N., gehouden in 1974.

Stelling

We verwaarlozen ons oppervlaktewater; we vertroetelen onze huisdieren. Het wordt tijd om de gezegden „Zo gezond als een vis" en „Zo ziek als een hond" te herzien.

P. H. Nienhuis, stelling bij proefschrift, Groningen, juni 1975

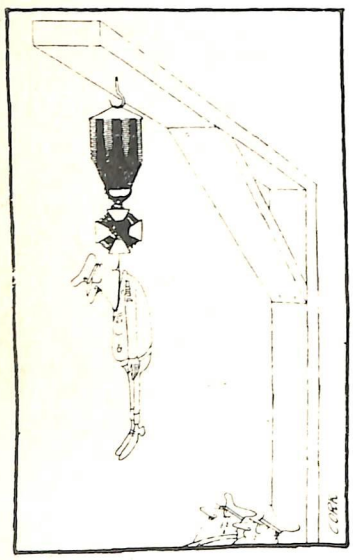

Doodstraf

In Humanist van 15 augustus maakten we melding van een vn-congres over misdaadbestrijding dat van 1-15 september in Genève is gehouden. Amnesty International heeft samen met anderen een petitie aan het congres voorgelegd met de volgende inhoud:
De doodstraf is in strijd met twee artikelen uit de verklaring van de rechten van de mens. Namelijk art. 3: „een ieder heeft recht op leven" en met art. 5: „niemand zal onderworpen worden aan folteringen, noch aan wrede, onmenselijke en onterende behandeling of bestraffing.
Aan alle regeringen wordt gevraagd af te zien van de doodstraf. De V.N. wordt verzocht een verklaring uit te geven waarin aangedrongen wordt op afschaffing van de doodstraf.
Verder worden alle andere organisaties die bezorgd zijn over de rechten van de mens opgeroepen zich in te spannen voor de afschaffing van de doodstraf.

Zon en carillon

Als een trotse gans
de grote kerk:
aan haar voeten
mensen zonder werk
in de zon.
De beiaardier bespeelt
het carillon:
raakt het voorhoofd aan
en de ogen
strijkt met lange linten
langs de oren
laat niet zomaar gaan
die zijn gekomen
om even
te bestaan.

Hanna Rodenrijs

Verkade-albums herdrukt: steun voor natuurmonumenten

De beroemde verkade-albums van Jac. P. Thijsse, getiteld Lente, Zomer, Herfst en Winter zijn herdrukt, door Zomer en Keuning. De kleurenplaatjes van Wenckebach, Van Oort en Voerman worden los erbij geleverd. Ze zijn in de boekhandel voor ƒ 74,– verkrijgbaar (ƒ 18,50 per deel). Maar wie de boeken via de Ver. van Natuurmonumenten bestelt betaalt maar ƒ 58,–, resp. ƒ 15,50. Bovendien – en dat is wèl belangrijk – wordt in het laatste geval ƒ 10,– van iedere aangekochte set gestort in een speciaal fonds voor aankoop en inrichting van natuurgebieden.
Meldt u dus snel als lid bij de Ver. tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland, „Schaep en burgh", 's Graveland.
Contributie min. ƒ 15,–, postgiro 9933. En bestel! Misschien alvast voor 5 december?

Overleven

Nu overleven het allergrootste probleem is waarvoor de mensheid zich gesteld ziet, is het niet verwonderlijk dat er een nieuw maandblad is uitgekomen met deze titel. Anders denken! Anders doen! is de ondertitel en dat slaat op onze gedragingen in een welvaartsmaatschappij. Abt.prijs op dit maandblad is ƒ 7,50 per half jaar. Administratie: Grootveenweg 29, Norg. Tel. (05928) 23 43.

Apartheid

Onder de titel „Apartheid, hebben wij er part aan" schreef de journalist Robert van Waesberge een brochure. De ondertitel zegt voldoende over de inhoud: „Gedachtennotities van zwarte Zuidafrikanen over zichzelf, over ons en over onze investeringen". Te bestellen door storting van ƒ 2,– op giro 42618 t.n.v. Centrale voor Vormingswerk te Driebergen.

Zo helpe mij God . . .

De Provinciale Zeeuwse Courant maakte op 3 en 6 september melding van een merkwaardige boete. De heer P. Blaauw (lid van het h.v. weigerde in een belgische rechtszaak de eed af te leggen en werd daartoe tot ƒ 170,– veroordeeld.

Enkele passages uit de krantenknipsels die een lezeres ons toezond:

De pertinente weigering de eedformule „Zo helpe mij God" af te leggen in een Belgische rechtszaak voor de rechtbank van Koophandel in Mechelen is de Terneuzense aannemer P. Blaauw op een boete van ƒ 170,– komen te staan . . . In het geval Blaauw was er sprake van een schuldvordering van ongeveer tien mille van zijn kant op een de failliet verklaarde firma De Ridder te Mechelen. Bij de behandeling van deze zaak bij de Mechelse rechtbank weigerde de heer Blaauw, die overtuigd humanist is, de eedformule „Zo helpe mij God" af te leggen.

Tien jaar geleden maakte de heer Blaauw een zelfde probleem voor de rechtbank in Breda mee. Hij moest toen getuigen in een omvangrijke zaak over oplichtingspraktijken. Ook toen confronteerde hij de rechter met de weigering de eedformule „Zo helpe mij god" uit te spreken.

De zitting werd toen een uur geschorst, omdat het voor de eerste keer was dat de rechtbank in het overwegend katholieke zuiden met een humanist te maken had. Uiteindelijk kwam de rechter met het wettelijk formulier op de proppen waarop de belofte schriftelijk met een handtekening moest worden bekrachtigd. De heer Blaauw noemde dat destijds discriminatie van anders-denkenden. Deze belofte-formulieren zijn tegenwoordig niet meer in zwang.

De heer Blaauw: „het wordt tijd dat de wetgeving in België ook eens wordt aangepast. Als ik straks de boete niet betaal, kom ik straks nog op de zwarte lijst met criminelen terecht, alleen omdat ik humanist ben". . . .

Een woordvoerster van het Belgische ministerie van justitie zei vrijdag – om commentaar gevraagd — dat het in België op dit moment wèl mogelijk is om in plaats van de eed de belofte af te leggen. Deze wettelijke bepalingen werden echter pas op 16 juni 1974 van kracht, terwijl de zaak van de heer Blaauw op 3 maart van dat jaar diende.

Omdat de rechtbank de toen geldende wetgeving juist heeft uitgevoerd, is het, aldus het Brusselse ministerie, voor de heer Blaauw niet mogelijk van het vonnis in hoger beroep te gaan.

De enige wet die hem rest, is het indienen van een verzoek om genade bij koning Boudewijn. De Terneuzense aannemer vertelde, dat plan niet te hebben.